

Op de eerste plaats natuurlijk dank voor deze onderscheiding. En voor uw mooie, warme woorden. Ik ben erg vereerd dat u, de jury van het Nationaal Congres Engels, mij de prijs heeft toegekend. De concurrentie moet stevig geweest zijn. Persoonlijk ben ik blij dat ik mijn bijdragen alleen maar hoefde aan te leveren. U moest ze beoordelen. Mijn taak was makkelijker.

Dat was mijn eerste reactie. Mijn tweede reactie was dezelfde als die van Martin Scorsese toen die vorige maand eindelijk zijn Oscar kreeg: what took you so long? Want net als Scorsese ga ik al heel lang mee. Langer dan ik, of u, wil weten.

U heeft me gevraagd om hier iets over mijn werk te vertellen. Als ik dat volgens de sinds kort algemeen geldende normen van de radionieuwsjournalistiek zou moeten doen, dan zou ik daar zes seconden voor hebben. Wat, overigens, genoeg is. Lezen, schrijven, praten. Maar met uw welnemen neem ik er vanmiddag wat meer tijd voor.

Toen ik in Londen ging wonen was prins Charles vrijgezel, had Engeland een koolmijnindustrie en moest Harry Potter nog geboren worden. Eind jaren zestig was Londen swingend geweest, wat ze eind jaren zeventig was weet ik niet, maar swingend niet. Het was grauw, inefficiënt, ouwerwets, maar ook inspirerend, geestig, eigenzinnig. Theater en t.v. waren van een ongekennd, hoge orde. De politiek was spannend. 't Sociale leven...anders. Je kon niet met een minderjarige naar een cafe, maar honden waren er welkom. Filterkoffie bestond niet. Huizen hadden electriciteitsmeters waar je munten in moest stoppen en vloerbedekking in de badkamer. Eenmaal op straat stond je uren in de rij. Voor Marks & Spencer, voor de bus, voor de film. Tegenwoordig zijn stenen tegels in de w.c.'s gewoon, en als je koffie bestelt kun je kiezen uit 't soort koffiebonen, de grootte van de beker en het vetgehalte van de melk. 't In de rij staan is gebleven.

Engeland is geen land van het voorpaginanieuws. Toen niet en nu ook niet. Het is nu zelfs, is mijn indruk, minder nieuwswaardig voor ons dan toen. Maar dat zegt waarschijnlijk meer over hoe de journalistieke normen in Nederland verlegd zijn, dan over hoe Engeland veranderd is. Nieuws tegenwoordig moet harder zijn en het moet dichterbij ons, bij Nederland staan. En dat betekent minder ruimte voor Britse verhalen, exclusieve interviews met Tony Blair b.v. uitgezonderd. En die krijg je niet. Het grote nadeel van werken in 't VK is dat je als Nederlandse correspondent niet bestaat. Er gaan geen deuren open voor Dutch t.v. Je wordt nooit teruggebeld. En zelden uitgenodigd voor persconferenties op Downing Street. O, je kunt je tegenwoordig daarvoor wel accrediteren en de buitenlandse persvereniging kan je ook 'n pasje geven, maar ze heeft er niet meer dan acht. Op zevenhonderd leden.

De enige keer dat ik tussen haakjes Blair te spreken kreeg was omdat ik toevallig bij de achterdeur stond van 'n hotel waar hij door naar binnen glipte. Hij rende naar binnen, z'n woordvoerder erachteraan en nee hij had geen tijd, zei de woordvoerder en zeker niet voor ons, want wij waren N V t.v. Wat staat voor No Votes television. Er zitten geen stemmen in ons. Ik kreeg dat interviewtje, 't zal 2 minuten geduurd hebben, overigens wel, maar omdat Blair zelf daartoe besloot, waarschijnlijk om van ons af te zijn. Zo werkt dat.

Ik heb het er nog eens op nageslagen en waar ik in de jaren tachtig en negentig het meest over bericht heb is over Conservatieve partischandalen, het wel en wee van de koninklijke familie en Noord Ierland. 't Waren onderwerpen waar je altijd op terug kon vallen. Ze domineerden ruim 'n decennium mijn bijdragen uit het Britse.

Natuurlijk hebben wij een beeld van Engeland (ik beperk me hier opzettelijk tot Engeland, liever dan Groot Brittannie) en hoewel ik geleefd heb bij het principe de cliché's die anglofielen en anglofoben hebben over De Engelsen te mijden, weet ik dat ik daar jammerlijk in tekort geschoten ben. Meestal geef ik daar de Engelsen zelf de schuld van. Bijvoorbeeld. Je hebt jarenlang uitgelegd dat het klasseverschil niet veel groter is dan in Nederland en dat veel van die 'typisch Engelse' tradities op hun retour zijn en dan dient zich uit 't niets ....de vossenjacht aan. En als er een voorbeeld is van klasse en 'typisch Engelse' traditie...En dan probeer je het nog af te doen met: vossenjacht is een sport, 't is alleen belangrijk op het platteland, in de steden waar de overgrote meerderheid woont kan 't ze niet schelen hoe Reynaard aan z'n einde komt en wat blijkt? Vossenjacht verlamt de politiek, het krijgt de grootste demonstraties op de been. Er wordt zeven jaar lang door de partijen over gedebateerd en vijf keer over gestemd in het Lagerhuis. Het wordt in 't parlement vaker en langer besproken dan de oorlog in Irak..

Inmiddels zijn de Conservatieven schandaalbestendig, de royals in de Britse belangstelling vervangen door celebrities en de kwestie Noord Ierland nagenoeg opgelost. Maar onverkwikkelijke zaken als een vossenjacht blijven.

Groot Brittannie blijft met al zijn eigenaardigheden en tegenstrijdigheden moeilijk te doorgronden. Net als je denkt dat je het doorhebt, blij je er weer naast te zitten. Zo denk je: het klopt, ze zijn voorkomend en beleefd, en dan wordt je zoals te doen gebruikelijk, niet alleen weer niet teruggebeld, krijg je weer dat interview niet, maar laten politici of ambtenaren je op zo'n onbeschofte manier weten dat je het nooit meer hoeft te proberen, dat je ze zou kunnen aangeven bij de VN voor 't schenden van de Mensenrechten.

En nog zoiets, die vermaarde emotionele zelfbeheersing van 't land. Net als je aan die stijve bovenlippen gaat hechten, worden tien miljoen boeketten voor paleispoorten gegooid en loopt het hele volk een week lang te snotteren vanwege een dooie prinses. Idem wat Europa betreft. Groot Brittannie is geen onderdeel van Europa. Het is nog steeds: het VK en Europa en als je ze ernaar vraagt dan houden ze het ook liever zo. Tegelijkertijd worden wel 600.000 Polen verwelkomd en kopen 400.000 Britten 'n huis in Frankrijk. De Britten zullen de eerste zijn toe te geven dat ze xenofobisch zijn. Maar buitenlandse popsterren en bankiers worden bejubeld als Britten. En waar ter wereld vind je een voetbalclub als Chelsea die eigendom is van een Rus, waar de trainer Portugees is en de beste spits uit de Ivoorkust komt?

Er is veel dat ons, Nederlanders en Engelsen, bindt. Cultureel hebben wij met Engeland, misschien wel meer gemeen dan met andere Europese landen. We gaan liever op vakantie in Frankrijk, maar voelen ons meer verwant met de Britten. Wij weten de BBC op waarde te schatten, leven mee met de soapopera die Buckingham Palace is en zijn de enigen buiten het VK die Monty Python echt begrijpen.

De Engelse taal gaat ons goed af. En wie zou niet hechten aan een taal die woorden bezit als 'bouncebackability', 'serendipity'. En, mijn favoriet: oi, doorgaans gevolgd door ;you.

Dat het Engels een makkelijke taal zou zijn, is onterecht. Luister maar naar George Bush.

Maar een goeie beheersing van 't Engels garandeert nog niet dat je de autochtonen begrijpt. 't Behoedt je niet voor een sterke onderstroom van onbegrip en verwarring. Hoe weet je b.v. dat als 'n Brit vraagt of je nog koffie wil, hij eigenlijk bedoelt: je kunt nu wel gaan. En als hij zegt: laten we snel afspreken doorgaans 't tegendeel bedoeld wordt. En dat wat de een lunch noemt, voor de ander supper is en voor derden dinner. En dat porkies niks met varkensvlees te maken heeft en alles met liegen.

De Britten zijn traditioneel. En sommige dingen veranderen nooit. De tragische prestaties van Engeland tijdens WK's bijvoorbeeld.

Maar op muzikaal en cultureel gebied is het meer toonaangevend dan ooit. De Britse economie is de vierde grootste ter wereld en de City in Londen is 's werelds grootste geldhandel. En dat merk je. Engeland en vooral Londen werden nog multicultureler en cosmopolitischer. En moderner in alle betekenissen van het woord. Het conservatieve, Thatcheriaanse gedachtengoed is niet meer dominant. De beleving van Engeland is niet meer exclusief. Op de Last Night of the Proms zag ik vorig jaar Noorse, Amerikaanse en Duitse vlaggen.

Het grote voordeel van een duurzaam Londens correspondentenschap is dat veranderingsproces mee te maken en die wijzigingen te signaleren. Hoewel het effect van je werk onduidelijk blijft. Een oude wijze journalist van de Daily Mirror vergeleek het buitenlands correspondentenschap eens met het van de Grand Canyon naar beneden pissen: je neemt aan dat iets de bodem bereikt maar zeker weten doe je het nooit